

METODOLOŠKO UPUTSTVO

O CIJENAMA REPRO MATERIJALA, SREDSTAVA ZA RAD I
USLUGA IZVRŠENIH ZA POLJOPRIVREDU PO-CI

Sadržaj

METODOLOŠKI OPIS ISTRAŽIVANJA	3
PRAVNI OSNOV	3
METODOLOŠKE OSNOVE.....	3
Cilj i sadržaj statističkog istraživanja	3
Izvještajne jedinice	3
Obuhvat istraživanja	3
Metod, vrijeme i izvori za prikupljanje podataka.....	3
Obaveza zaštite individualnih podataka	4
Definicije	4
Nivo reprezentativnosti	5
ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA.....	5
Organ za sprovođenje istraživanja	5
Obaveznost davanja podataka	5
Rokovnik osnovih faza istraživanja.....	5
INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA.....	6
Upitnik i uputstvo za popunjavanje upitnika	6

METODOLOŠKI OPIS ISTRAŽIVANJA

Mjesečni izvještaj o cijenama repromaterijala, sredstava za rad i usluga izvršenih za poljoprivredu PO-CI

PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za organizaciju i sprovođenje istraživanja u oblasti agromonetarne statistike je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 18/12 od 30.03.2012).

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj i sadržaj statističkog istraživanja

Cilj istraživanja je da se obezbijede podaci o cijenama repro materijala, sredstava za rad i usluga izvršenih za poljoprivredu koje važe do 15-tog u mjesecu. U tu svrhu ovim istraživanjem prikupljaju se podaci: o cijenama koje se uzimaju iz cjenovnika koji važi do 15-tog u mjesecu i količinama realizovanih u toku izvještajnog mjeseca. Ovim istraživanjem posmaramo kretanje cijena robe i usluga trenutno korišćenih u poljoprivredi, kao i cijene roba i usluga koje doprinose ulaganjima u poljoprivredi. Rezultati ovog statističkog istraživanja (cijene i indeks cijena inputa) se koriste za procjenu vrijednosti međufazne potrošnje u poljoprivredi (Ekonomski računi u poljoprivredi - nacionalne ekonomije), za različite analize troškova u poljoprivredi, dok se cijene precizno definisanih proizvoda (energija, đubriva i hrana za životinje) uglavnom koriste za poređenje cijena na nivou zemalja članica EU.

Izvještajne jedinice

Izvještajne jedinice za istraživanje o cijenama repro materijala, sredstava za rad i usluga izvršenih za poljoprivredu su trgovinske organizacije, proizvodno-trgovinske i uslužne organizacije koje na crnogorskom tržištu nude robe i usluge za poljoprivrednu proizvodnju.

Obuhvat istraživanja

Istraživanjem su obuhvaćeni trgovinske organizacije, proizvodno-trgovinske i uslužne organizacije koje ponude robu i usluge za poljoprivrednu proizvodnju.

Kriterijum za obuhvat pravnih lica je broj radnika (od 2 i više zaposlena radnika).

Adresar izvještajnih jedinica za ovo istraživanje formira se na osnovu:

- statističkog biznis registra (registar privrednih društava i preduzetnika),
- drugih administrativnih izvora (Privredna komora Crne Gore).

Metod, vrijeme i izvori za prikupljanje podataka

Istraživanje se sprovodi izvještajnim (poštanskim) metodom. Svaka izvještajna jedinica na obrazcu PO- CI, na osnovu raspoložive dokumentacije, upisuje količine i cijene po jedinici mjere realizovanih proizvoda. Izvještajne jedinice koje vrše realizaciju proizvoda na području više opština popunjavaju onoliko upitnika koliko je bilo različitih opština na kojima je vršena realizacija. Istraživanje se sprovodi u mjesečnoj periodici. Izvještajne jedinice imaju obavezu da do 20. u mjesecu dostave upitnike, sa podacima za prethodni mjesec.

Izvor za sastavljanje izvještaja su knjigovodstvena i druga dokumentacija kojom raspoložu izvještajne jedinice koje sastavljaju izvještaj.

Tretman poreza i doprinosa upisuje se cijena bez PDV-a umanjena za subvencije i popuste

Indeksi cijena poljoprivrede (input) uglavnom se vrši izračun onih roba i usluga koje imaju značajno učešće vrijednosti u međufaznoj potrošnji u baznom periodu (Ekonomski računi u poljoprivredi - nacionalne ekonomije).

Bazni period (godina) za izračun indeksa cijena mijenja se svake 5 godine (godine koje se završavaju na "0" ili "5"). Za 2009 godinu 2005 godina predstavlja bazni period.

Za grupu roba i/ili usluga primarni izvor podataka za obračun pondera bazira se na procjeni potrošnje vrijednosti u baznoj godini u okviru Ekonomskih računa u poljoprivredi – nacionalna ekonomija.

Za podgrupe roba i/ili usluga, za koje ne možemo dobiti podatke iz Ekonomskih računa u poljoprivredi – nacionalna ekonomija, za određene robe, odnosno usluge možemo izračunati njihove pondere procjenom njihove vrijednosti potrošnje u baznoj godini iz drugih izvora (podaci iz drugih statističkih istraživanja, administrativnih izvora i dr.).

Obaveza zaštite individualnih podataka

Tajnost podataka je zagarantovana. Rezultati dobijeni istraživanjima koriste se isključivo u statističke svrhe i objavljuju se u agregiranom - zbirnom obliku.

Definicije

Pod količinama podrazumjevaju se ukupne količine realizovanih roba i/ili usluga u izvještajnom mjesecu.

Pod cijenom (inputa) prema preporukama Zavoda za statistiku Evropske zajednice (Eurostata) cijene inputa treba evidentirati u poslednjoj fazi marketinga. Ovaj princip se primjenjuje uglavnom kod energenata, đubriva i stočne hrane, dok za ostale robe koriste se cijene koje se formiraju u prvoj fazi puštanja u promet.

Cijene se uzimaju iz cjenovnika koji važi do 15-og u mjesecu.

Indeks cijena poljoprivrede (input) obuhvata sredstva i usluge za tekuću upotrebu u poljoprivredi.

Nivo reprezentativnosti

Dobijeni rezultati su reprezentativni na nivou države.

Usaglašenost sa međunarodnim preporukama, standardima i praksom

Definicija osnovnih varijabli, metodologija obračuna rezultata i sadržina upitnika je usklađena sa Priručnikom statistike poljoprivrednih cijena (*Handbook for EU Agricultural Price Statistics, 2008*).

ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA

Organ za sprovođenje istraživanja

U pripremama i sprovođenju istraživanja učestvuju Zavod za statistiku- Sektor statistike poljoprivrede, šumarstva i životne sredine i sva područna odeljenja.

Zavod za statistiku, odnosno Sektor statistike poljoprivrede, šumarstva i životne sredine izrađuje metodologiju i instrumente za sprovođenje istraživanja, sastavlja uputstva za organizaciju i sprovođenje istraživanja, štampa obrazce, uputstva i druge materijale neophodne za sprovođenje istraživanja, dostavlja obrasce izvještajnim jedinicama preko područnih odeljenja, vrši kontrolu obuhvata, kontrolu tačnosti i potpunosti podataka u izvještaju, vrši logičku i računsku kontrolu izvještaja, unos, obrađuje podatke i objavljuje rezultate istraživanja.

Područna odeljenja Zavoda za statistiku ažuriraju adresare, dostavljaju upitnike izvještajnim jedinicama, pružaju pomoć izvještajnim jedinicama kod sastavljanja izvještaja, prikupljaju izvještaje, kontrolišu potpunost obuhvata izvještajnih jedinica, potpunost i ispravnost podataka u izvještaju.

Obaveznost davanja podataka

Obaveza davanja podataka temelji se na članu 36, a kaznene odredbe za odbijanje davanja ili davanje nepotpunih i netačnih podataka na član 66 Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl. list Crne Gore", br. 18/12 od 30.03.2012).

Rokovnik osnovih faza istraživanja

- Rok da izvještajna jedinica dostavi popunjen upitnik PO-CA nadležnom statističkom organu je 20. u mjesecu za prethodni mjesec.
- Statistička područna odeljenja do 25. u mjesecu dostavljaju logički i računski kontrolisan statistički materijal, za prethodni mjesec, Sektoru statistike poljoprivrede, šumarstva i životne sredine.
- Rok za izradu prvih rezultata je 31. u mjesecu za prethodni mjesec.

INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

Upitnik i uputstvo za popunjavanje upitnika

Pri sprovođenju mjesečnog istraživanja o cijenama poljoprivrednih proizvoda PO-CA koristi se obrazac Mjesečni izvještaj o cijenama poljoprivrednih proizvoda PO-CA. Obrazac sa uputstvom za popunjavanje se nalazi na web sajtu Zavoda za statistiku www.monstat.org

Spisak publikacija u kojima se objavljuju metodologija i rezultati istraživanja

- Saopštenje – Indeks cijena u poljoprivredi na kvartalnom nivou

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)

81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2,

telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Metodološko uputstvo pripremila:

Nataša VOJINOVIĆ

Tel. +382-20-231 004

contact@monstat.org

Tehnička urednica: Radmila Šišević